

לעילוי נשמת
רמי רחמים נחום
בן סבריה ז"ל

הַתַּנְ"ךְ שְׁלָנוּ

הורים וילדים תנ"ך יחדיו לומדים

הַמִּשְׁפָּט שֶׁל יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא יִרְמְיָהוּ כו

מִשְׁפָּט יִרְמְיָהוּ

בית המקדש הראשון - 410 שנים

מלכות יהויקים
22 שנה
לפני החרבן

מלכות חזקיהו
140 שנה לפני החרבן

יִרְמְיָהוּ מֵנִבֵּא שִׁיבּוֹא חֲרָבֹן

1. ה' שולח את ירמיהו להתנבא כ 22 שנה לפני חרבן בית ראשון - מי מלך אז ביהודה?
2. היכן נדרש ירמיהו לעמד כשיאמר את דבר ה'?
3. לדעתכם, מדוע אמר ה' ליִרְמְיָהוּ שלא להפחית מדבריו?
4. מה צפה ה' שיקרה בעקבות נבואת ירמיהו?
5. לפי הנבואה, במה עם ישראל לא בסדר?
6. מה יקרה לבית המקדש אם יוסיפו ישראל לנהג במעשיהם הרעים?
7. איזה ארוע היסטורי הזכיר ה'?
8. היכן בקטע נאמר שיקללו העמים איש את רעהו שיחרבו כמו ירושלים?

א בראשית ממלכות יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה היה הדבר הזה מאת ה'.
לאמר:

ב כה אמר ה' {=ליִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא}:

עמד בחצר בית ה' {=בית המקדש} ודברת על כל {=אל כל יושבי} ערי יהודה הבאים להשתחות בית ה' את כל הדברים אשר צויתיה לדבר אליהם, אל תגרע דבר {=אל תפחת מדברי}. **ג** אולי ישמעו וישבו איש מדרכו הרעה. ונחמתי {=ואתחרט} אל הרעה אשר אנכי חשב לעשות להם מפני רע מעלליהם. **ד** ואמרת אליהם: כה אמר ה':

אם לא תשמעו אלי כלל בתורת אשר נתתי לפניכם. **ה** לשמע על {=בקול} דברי עבדי הנבאים אשר אנכי שלח אליכם, והשכם ושלח {=ה' שולח אותם השכם בבקר לחזוהיר אתכם} - ולא שמעתם. **ו** ונתתי את הבית הזה כשלה {=כמו המשכן בשילה שהחריבו הפלשתים בימי עלי הכהן}, ואת העיר הזאת אתן לקללה כלל גוי הארץ {=העמים}.

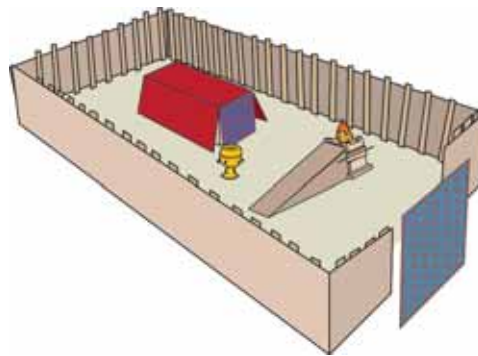

מה נביאי השקר מנבאים?

לפי פרק ז בירמיהו, נביאי השקר הבטיחו לעם שלא יתן ה' לבני אדם להחריב את מקדשו. כך בקשו להטעותם שבית המקדש יגן עליהם מענש, ואין להם לחשוש מחרבן ירושלים. נבואתו של ירמיהו תוקפת אפוא חזיתית את הנבואות שלהם, וזו הסבה לכעס הרב של נביאי השקר כלפיו.

כהני העבודה הזרה וגביאיה תופשים את ירמיהו

ז וישמעו הכהנים {=כהני עבודה זרה} והנבאים {=גביאי השקר} וכל העם את ירמיהו מדבר את הדברים האלה בבית ה'. ח ויהי ככלות {=כשפים} ירמיהו לדבר את כל אשר צוה ה' לדבר אל כל העם, ויתפשו אותו הכהנים והנבאים וכל העם, לאמר: מות תמות! ט מדוע נבית בשם ה', לאמר: "כשלו" {=כמושכן שילה} יהיה הבית הזה, והעיר הזאת תחרב מאין יושב"? וינקח {=התאסף סביבו} כל העם אל ירמיהו בבית ה'.

1. מה רוצים כהני העבודה הזרה, גביאי השקר והעם לעשות לירמיהו?
2. ירמיהו מאשם בשתי האשמות: א. הוא ממציא דברים ש... לא אמר. ב. הוא מחלל את בית המקדש בכך שעומד בתוכו ואומר ש... -----

בתקופת רחבעם, בנו של שלמה המלך, התפצל עם ישראל לשתי ממלכות - ממלכת יהודה וממלכת ישראל. את ממלכת ישראל הגלה מלך אשור 133 שנים לפני חרבן בית המקדש וגלות ממלכת יהודה.

מדוע הגיעו השורים?

יתכן שהשורים רצו להציל את ירמיהו ממות, ויתכן שרק בקשו למנע את הוצאתו להורג בלי משפט.

במה בקשו להאשים את ירמיהו?

נאמר בתורה (דברים יח, כ): "אך הנביא אשר יזיד (=בדון) לדבר דבר בשמי את אשר לא צויתיו לדבר, ואשר ידבר בשם אלהים אחרים - ומת הנביא ההוא!". עינו בפסוק יא אצלנו - האם העם היה בטוח שירמיהו המציא את הנבואה שנבא ועל כן יש להרגו?

השורים שופטים את ירמיהו

י וישמעו שרי {ממלכת=} יהודה את הדברים האלה {שנתפש ירמיהו} ויעלו מבית המלך בית ה' וישבו בפתח שער ה' החדש {=המשפין}. יא ויאמרו הכהנים והנבאים אל השורים ואל כל העם, לאמר: משפט מות לאיש הזה - כי נבא אל העיר הזאת כאשר שמעתם באזניכם!

יִרְמְיָהוּ מִגֵּן עַל עֲצָמוֹ בַּמִּשְׁפָּט

?

1. לְדַעַתְכֶם, מִדּוּעַ פָּנָה יִרְמְיָהוּ בְּדַבְּרוֹ לָעָם וּלְשָׂרִים – וְלֹא לַכֹּהֲנִים וּלְנָבִיאִים?
2. יִרְמְיָהוּ חָזַר וְעוֹדֵד אֶת הָעָם לְעָשׂוֹת הַטֹּעִים.
3. יִרְמְיָהוּ טָעַן שֶׁהוּא חָף מִפֶּשַׁע כִּי בְּאֵמֶת הוּא שִׁשְׁלַח אוֹתוֹ.

"דָּם נָקִי" – דָּמוֹ שֶׁל אָדָם חָף מִפֶּשַׁע, אָדָם שֶׁהָאֵשֶׁם אָף שֶׁלֹּא חָטָא, עַל לֹא עָוֹל בְּכַפּוֹ.

?

1. הָאֵם הִצְלִיחַ יִרְמְיָהוּ לִשְׁכַנֵּעַ אֶת הָעָם וְהַשָּׂרִים?
2. מִי עוֹד נִסָּה לְהַגִּן עַל יִרְמְיָהוּ?
3. הַזִּקְנִים מְזַכְּרִים שֶׁהָיָה בְּעֶבֶר נָבִיא אַחֵר, שֶׁשְּׁמוֹ: _____, שֶׁנִּבְּא עַל חֶרְבֵּן יְרוּשָׁלַיִם, וְלֹא הִדְגִּים הַמֶּלֶךְ _____.
4. מָה עָשָׂה אוֹתוֹ מֶלֶךְ בְּעֶבֶר אַחֵר שֶׁשָּׁמַע אֶת דִּבְרֵי הַנְּבוּאָה?
5. מָה רוֹצִים לְהוֹכִיחַ הַזִּקְנִים מִסְּפּוֹר אוֹתוֹ נְבִיא?

יב וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל כָּל הַשָּׂרִים וְאֶל כָּל הָעָם, לֵאמֹר:

ה' שִׁלַּחְנִי לְהִנָּבֵא אֶל הַבַּיִת הַזֶּה וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת אֶת כָּל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתֶּם. יג וְעַתָּה, הִיטִיבוּ דְרָכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם {מַעַשְׂיֵיכֶם הָרָעִים} וּשְׁמַעוּ בְּקוֹל ה' אֱלֹהֵיכֶם – וַיִּנָּחֶם {יִחְזֹר בּוֹ} ה' אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיכֶם.

יד וְאֲנִי, הַנְּנִי בְיָדְכֶם, עֲשׂוּ לִי כַטּוֹב וְכִישָׁר בְּעֵינֵיכֶם! טו אֲךָ יִדְעוּ תִדְעוּ כִּי אִם מִמָּתִים אַתֶּם אֹתִי {אֲף שְׂאֵנִי חָף מִפֶּשַׁע} – כִּי דָם נָקִי אַתֶּם נֹתְנִים עֲלֵיכֶם וְאֶל הָעִיר הַזֹּאת וְאֶל יִשְׂרָאֵל! כִּי בְּאֵמֶת שִׁלַּחְנִי ה' עֲלֵיכֶם לְדַבֵּר בְּאָזְנוֹכֶם אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה.

פֶּסֶק הַדִּין וְהַסִּיוֹעַ שֶׁל זִקְנֵי הָעָם

טז וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים וְכָל הָעָם אֶל הַכֹּהֲנִים וְאֶל הַנְּבִיאִים:

אִין לָאִישׁ הַזֶּה מִשְׁפָּט מוֹת – כִּי בָשָׂם ה' אֱלֹהֵינוּ דְּבַר אֲלֵינוּ!

יז וַיִּקְרְאוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל קְהַל הָעָם, לֵאמֹר:

יח מִיכָּה הַמִּזְרִשְׁתִּי {שֶׁהָיָה גֵר בְּמִרְשָׁה} הָיָה נָבִיא בִּימֵי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה {לִפְנֵי כִּי 120 שָׁנָה} וַיֹּאמֶר אֶל כָּל עַם יְהוּדָה, לֵאמֹר: "כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת: צִיּוֹן – שָׂדֶה תִּחְרַשׁ {לֹאֲחֵר הָרִבָּה}, וִירוּשָׁלַיִם – עֵיִים {גִּלְיָ אֲבָנִים} תִּהְיֶה, וְהָרַבִּית – לְכַמּוֹת יָעַר {לְעֵרְמוֹת אֲבָנִים}!".

יט הַהֵמָּה הִמָּתְהוּ {הָאֵם הָרְגוּ אֶת מִיכָּה} חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְכָל יְהוּדָה?! הֲלֹא יָרָא {חִזְקִיָּהוּ} אֶת ה' וַיַּחַל {הִתְפַּלֵּל} אֶת פְּנֵי ה' – וַיִּנָּחֶם ה' אֶל הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר עֲלֵיהֶם, {אֲבָל} – וַאֲנַחְנוּ עֹשִׂים רָעָה גְדוֹלָה עַל נַפְשׁוֹתֵינוּ {אִם נִהְרַג אֶת יִרְמְיָהוּ}!

תשובת הכהנים ונביאי השקר

כ {אז ענו הכהנים ונביאי השקר}:

וגם איש היה מתנבא בשם ה', אוריהו בן שמעיהו מקרית היערים, וינבא על העיר הזאת ועל הארץ הזאת ככל {כמו} דברי ירמיהו.

כא וישמע המלך יהויקים וכל גבוריו וכל השרים את דבריו, ויבקש המלך המיתו. וישמע אוריהו וירא ויברח ויבא מצרים.

כב וישלח המלך יהויקים אנשים {5} מצרים, את אלנתן בן עכבור ואנשים אחרים, אל מצרים. כג ויצאו את אוריהו ממצרים ויבארו אל המלך יהויקים, ויבאו בחרב {הרגוהו} וישלחו את נבכתו אל קברי בני העם {ולא נתן לקבורו בקבר משפחתו}.

הצלת ירמיהו

כד אף יד אחיקם בן שפן היתה את ירמיהו לבלתי תת אותו ביד העם להמיתו {שפן, חלק מהעם עוד רצה להרגו. ויש שפרשו שהפסוק מתאר את שהתרחש לפני המשפט}.

האם השפיעו דברי נביאי השקר על העם?

עינו בפסוקים מפרק 2 ובדקו אם הצליחו נביאי השקר להשפיע על תפיסת העם בנבואותיהם השקריות:

"הנה אתם בטחים לכם על דברי השקר לבלתי הועיל. הנגב, רצח ונאף והשבע לשקר ומטר לבשל והלך אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם - ובאתם ועמדתם לפני בבית הזה, אשר נקרא שמי עליו, ואמרתם: "נצלנו" - למען עשות את כל התועבות האלה?".

סדרת "התנ"ך שלנו" מאת אלון חזני

עריכת לשון: עומר פדור | איורים: דניאלה פונד | עיצוב גרדי: צופיה הרבנד | עימוד: דגנית סטניצקי

תמונת הבולה: Wellcome Library, London

© כל הזכויות שמורות | להארות והערות: alon.hazani@gmail.com

פרק מתוך "התנ"ך שלנו" - ירמיהו

סדרת התנ"ך שלנו פותחת צוהר לעולם התנ"ך להורים וילדים החפצים ללמוד יחדיו, בהבנה, בהעמקה ובדיון בנושאים ערכיים. זאת ועוד, בזכות מבנה הספר ועיצובו יוכלו ילדיכם להמשיך וללמוד ספר זה גם בעצמם.

"התנ"ך שלנו" מזמין אתכם ללימוד משותף של ספר הספרים בדרך חדשה וחוויתית.

עד כה יצא לאור ספר יהושע ובקרוב שופטים.

להזמנת ספרים ליחידים ולקבוצות לימוד, וכן להנצחות בספרים הבאים,

פנה למכון התורני אור עציון 08-8502822 // 054-6340121 // www.machon.oretzion.com

לעילוי נשמת
דוד בן ברוריה
ואבא יוסף ז"ל

הַתַּנ"ךְ שֶׁלָּנוּ

הורים וילדים תנ"ך יחדיו לומדים

נְבוֹאֲת יִרְמְיָהוּ לְצִדְקְיָהוּ וְחִרְבֵּן יְרוּשָׁלַיִם יִרְמְיָהוּ לַח-לַט

בית המקדש הראשון - 410 שנים

מלכות צדקיהו
11 שנה
לפני החרבן

מלכות חזקיהו
140 שנה לפני החרבן

רקע

שְׁלוֹשׁ שָׁנִים לִפְנֵי חֲרֹבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שָׁמוּ הַבְּבִלִּים מָצוּר עַל יְרוּשָׁלַיִם,
אַחֲרֵי שֶׁצִּדְקְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָרַד בְּשִׁלְטוֹנָם.

יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא יוֹדֵעַ שֶׁה' עוֹמֵד מֵאַחֲרֵי בּוֹאֵם שֶׁל הַבְּבִלִּים, כִּי הִגִּיעַ זְמַנָּם שֶׁל
יְרוּשָׁלַיִם וְהַמִּקְדָּשׁ לְהִחָרֵב. ה' שׁוֹלַח אֶת יִרְמְיָהוּ לִקְרֹא לָעָם שֶׁלֹּא לְהִלָּחֵם
בְּבָבִלִּים, אֲלָא לְהִכְנֹעַ לָהֶם, וְעַל יְדֵי כֵן יִנָּצְלוּ אֲנָשִׁים מִיִּשְׂרָאֵל. קְרִיאָתוֹ
אֵלּוּ מְעוֹרְרוֹת שׁוֹנָא נִגְדוּ בָּעַם וּבִקְרֹב שָׂרֵי יְרוּשָׁלַיִם, וְהֵם רוֹאִים בּוֹ בּוֹגֵד,
בִּיחוד כְּשֶׁיִּשְׁנָם בָּעַם נְבִיאֵי שָׁקֶר הַטּוֹעֲנִים כִּי בָּבֶל אֵינָה עֹתִידָה לִכְבֹּשׁ אֶת יְרוּשָׁלַיִם.
בְּפָרְקִים שְׁלֹשׁ יִרְמְיָהוּ עֲצוּר וְכְלוּא בִּירוּשָׁלַיִם, בְּמָקוֹם הַנִּקְרָא: "חֲצֵר הַמֶּטְרָה",
שָׂאֵלֵיו הָעֶבֶר מִכֵּלָּא נוֹרָא יוֹתֵר בְּעִקְבוֹת בְּקִשְׁתּוֹ מִהַמֶּלֶךְ צִדְקְיָהוּ.

פרק לח

?

1. יִרְמְיָהוּ נָבִיא שְׁמִי שִׂישָׁאָר
בְּעִיר - ---, וְאֵלּוּ מִי שִׂישָׁאָר
מִהַעִיר וַיִּפֹּל בְּשִׁבֵּי הַבְּבִלִּים

"חֲצֵר הַמֶּטְרָה" שִׁמְשָׁה
מַעֲיִן בֵּית מַעֲצָר. הַרד"ק
מִסְבִּיר שֶׁהִיא נִקְרָאָה
כֵּךְ מִפְּנֵי שֶׁשָּׂרֵשׁ הַמֶּלֶךְ
"מֶטְרָה" הוּא: נָטַר,
שִׁמְשָׁמְעוֹתוֹ: שָׁמַר, כְּמוֹ:
נוֹטֵר טִינָה.

יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִתְנַבֵּא עַל כְּבוֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם

א וַיִּשְׁמַע שְׁפָטִיָּה בֶן מַתָּן וַגְּדַלְיָהוּ בֶן שַׁחֲזָר וַיּוֹכֵל בֶּן שַׁלּוּמִיָּהוּ וּפְשִׁחֲזָר
בֶּן מַלְכִּיָּהוּ אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ {גַם בְּהִיזָתוֹ עֲצוּר בְּחֲצֵר הַמֶּטְרָה} מִדְּבַר
אֵל כָּל הָעָם, לֵאמֹר:

ב כֹּה אָמַר ה':

הַיֵּשֶׁב בְּעִיר הַזֹּאת - יָמוּת בַּחֲרֹב, בָּרָעַב וּבִדְבָר.
וְהִיצֵא {הַנִּכְנָע} אֵל הַכְּשָׁדִים {הַצָּבָא הַבְּבִלִּי} - וְחִיָּה, וְהִתְהַלֵּךְ לֹא נִפְשׁוֹ
לְשָׂלָל, וְחִי.

ג כֹּה אָמַר ה':

הַנֶּתֶן תִּנְתֵּן {וְדַאי תִּנְתֵּן} הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל, וְלִכְדָּהּ.

השרים דורשים להרג את ירמיהו הנביא

ד ויאמרו השרים אל המלך:

יומת נא את האיש הזה {ירמיהו}! כי על בן הוא מרפא {מחליש}
את ידי אנשי המלחמה הנשארים בעיר הזאת ואת ידי כל העם.
לדבר אליהם בדברים האלה, כי האיש הזה איננו דרש לשלום
לעם הזה - כי אם לרעה!

ה ויאמר המלך צדקיהו:

הנה הוא בידכם, כי אין המלך יוכל אתכם דבר {אין לי יכולת למחות בכם}.

ו ויחקו את ירמיהו וישלכו אותו אל הבור {שם} מלכיהו בן המלך,
אשר בחצר המטרה. וישלחו את ירמיהו בחבלים {הורידו אותו בחבלים}.
ובבור אין מים, כי אם טיט {בין מעפר דק}. ויטבע {שקע} ירמיהו בטיט.

?

1. לדברי השרים, מה דברי ירמיהו גורמים לעם?
2. האם צדקיהו מסכים עם השרים?
3. לדעתכם, מה אפשר ללמד מהעבדה שצדקיהו אינו אומר מפרשות להרג את ירמיהו?
4. השרים אינם רוצים להרג את ירמיהו בעצמם, ולכן משליכים אותו למות ב-----.

נראה כי הפסוקים מבקשים להזכיר לנו ספור אחר מהתורה - מהו הספור? האם תוכלו למצא שתי נקודות דמיון בין הפסוקים בשני הספורים?

?

1. עבד מלך הכושי מתאמץ והולך מבית המלך עד ל----- כדי לדבר עם צדקיהו על הצלת-----.
2. כדי לשכנע את צדקיהו, עבד מלך הכושי אומר לו שגם אם יצא ירמיהו מהבור, הוא עתיד למות, כי --- שורר בעיר.
3. מה עושה עבד מלך הכושי כדי שלא יפצע ירמיהו בעת העלאתו מהבור בחבלים?
4. האם אחרי ההוצאה מהבור, חזר ירמיהו להיות איש חפשי?

מה חסר באיור?

עבד מלך הכושי מציל את ירמיהו

ז וישמע עבד מלך {כף שמו} הכושי {כנה עור} איש סרים {משרת}, והוא בבית המלך, כי נתנו את ירמיהו אל הבור. והמלך יושב בשער בנימן {בצפון חומת ירושלים}. ח ויצא עבד מלך מבית המלך וידבר אל המלך, לאמר:

ט אדני המלך, הרעו האנשים האלה את כל אשר עשו לירמיהו הנביא, את אשר השליכו אל הבור - וימת תחתיו {במקומו, מחוץ לבור} מפני הרעב, כי אין להם עוד בעיר {הרעו השרים בהשליכם אותו למות בבורים בבור - שהרי גם מחוץ לבור היה מת בסוף מהרעב שבעיר}!

י ויצוה המלך את עבד מלך הכושי, לאמר:

קח בידך מזה שלשים אנשים והעלית את ירמיהו הנביא מן הבור בטרים ימות.

יא ויחזק עבד מלך את האנשים בידו ויבא בית המלך, אל תחת האוצר {מציץ מחסן}, ויחזק משם בלוי סחבות ובלוי מלחים {בגדים בלויים} וישלחם אל ירמיהו אל הבור בחבלים. יב ויאמר עבד מלך הכושי אל ירמיהו:

שים נא בלואי הסחבות והמלחים תחת אצלות ידיך {בבית השחי} מתחת לחבלים.

ויעש ירמיהו כן. יג וימשכו את ירמיהו בחבלים ויעלו אותו מן הבור. וישב ירמיהו בחצר המטרה.

בתקופות רחבעם, בנו של שלמה המלך, התפצל עם ישראל לשתי ממלכות - ממלכת יהודה וממלכת ישראל. את ממלכת ישראל הגלה מלך אשור 133 שנים לפני חרבון בית המקדש וגלות ממלכת יהודה.

- ❖ ירמיהו מתבקש לומר מה עתיד לקרות למלך.
- ❖ ירמיהו מפחד לומר את האמת, שמא יהרג אותו צדקיהו על כך.
- ❖ צדקיהו אומר לירמיהו שבכונתו לפרסם את נבואתו.
- ❖ הנביא אומר למלך, שאם ימהר לברח עכשיו, יצליח להציל את עצמו.
- ❖ ירמיהו אומר שעדין אפשר להציל את העיר משורפה באש.

בשביל מה שלושים אנשים?

המלך שלח שלושים אנשים עם עבד מלך הכושי להציל את ירמיהו. לדעתכם, מדוע היה צורך באנשים רבים כל כך להעלאת אדם אחד מהבור? כיצד הסביר זאת הרד"ק? וכיצד הסביר המלבי"ם? רד"ק: "הצרכו שלשים אנשים להוציא אדם אחד מן הבור - מפני שתשש כחם מפני הרעב". מלבי"ם: "מפני שהמלך כבר סלק את עצמו מזה, כמו שאמר: 'הנה הוא בידכם', ויוכלו אנשי המשמר למחות בידו, לכן צוה שיקח שלשים אנשים - להוציא ביד חזקה".

צדקיהו מבקש עצה מירמיהו

יד וישלח המלך צדקיהו ויקח את ירמיהו הנביא אליו אל מבוא השלישי אשר בבית ה' (אחד הפתחים במקדש). ויאמר המלך אל ירמיהו:

שאל אני אתה דבר, אל תכחד ממני דבר (אל תסתיר ממני את האמת)!

טו ויאמר ירמיהו אל צדקיהו:

כי אניד לך - הלא המות תמיתני!

וכי אינני - לא תשמע אלי!

טז וישבע המלך צדקיהו אל ירמיהו בסתר, לאמר:

חי ה' (נשבע לו בשם ה') אשר עשה לנו את הנפש הזאת (שננו לנו את נפשנו) אם אמתה ואם אתנה ביד האנשים האלה אשר

מבקשים את נפשי (רוצים להרגה).

יז ויאמר ירמיהו אל צדקיהו:

כה אמר ה', אלהי צבאות, אלהי ישראל:

אם יצא תצא אל שרי מלך בבל - וחיתה נפשך, והעיר הזאת לא תשרף באש, וחיתה אתה וביתך.

יח ואם לא תצא אל שרי מלך בבל - ונתנה העיר הזאת ביד הכשדים, ושרפוה באש, ואתה לא תמלט (תברח) מידם.

בעת המצור, התחלקו הנצורים לשתי קבוצות: הקבוצה האחת החליטה להלחם בבבלים, ואלה השתיכו המלך והשרים. והקבוצה האחרת התנגדה למרד באימפריה הבבלית והעדיפה להכנע לה, וכמה מחבריה אף יצאו בפעל מהעיר ונכנעו לבבלים.

פחד צדקיהו מהיהודים שבִּרְחוּ מהעיר

יט ויאמר המלך צדקיהו אל ירמיהו:

אני דאג את היהודים אשר נפלו אל הכשדים {מהיהודים שנכנעו לכבבלים}, פן יתנו {הכבבלים} אתי בידם, והתעללו בי {כיוון וחרגו אותי}.

כ ויאמר ירמיהו:

לא יתנו. שמע נא בקול ה', לאשר אני דבר אליך - ויטיב לך, ותחי נפשך!

כא ואם מאן אתה לצאת {מהעיר ולהפגע} - זה הדבר אשר הראני ה':

כב והנה כל הנשים {המשורות} אשר נשארו בבית מלך יהודה {ולא מתו ברעב}, מוצאות {כשתפס ירושלים} אל שרי מלך בבל. והנה אמרת {תלעגנה לך הנשים, באמרן ש} הסיתוך ויכלו לך אנשי שלמה {נביאי השקר ומקריבי הצליחו לפתות אותך שלא להפגע בכבל}, ובעקבותך {הטבעו בפני רגלך} אתה נפלת ביד אויב, ואני אנשי שלמה {נסגו אחור} {ברחו והצילו עצמם}.

כג ואת כל נשיך ואת בניה מוצאים אל הכשדים {הכבבלים}, ואתה לא תמלט מידם, כי ביד מלך בבל תתפש, ואת העיר הזאת תשרף באש.

?

1. צדקיהו מפחד שה----- ימסרו אותו ביד היהודים ש----- למרד והתחברו לכבבלים.
2. צדקיהו פוחד שהם ---- אותו ולבסוף אף ---- אותו.
3. ירמיהו אומר לצדקיהו שאם לא יכנע לבבל - סופו שיתפסוהו ה-----, ונשי הארמון תלעגנה לו על ששמע לעצת - ----.
4. ירמיהו מנבא לצדקיהו שלא רק הוא יפל בשבי, אלא גם ה----- שלו.
5. לא רק צדקיהו ומשפחתו יפגעו מהכבבלים, אלא גם כל ה-----.

"אנשי שלומנו" - בני בריתנו, ידידנו. אנשים השכינים ל"צד שלנו". אנשים הדואגים לנו במקום או ארגון מסוים.

?

1. מה ירמיהו נדרש לענות לשרים אם ישאלו אותו על מה היתה השיחה עם צדקיהו?
2. לדעתכם, מה אפשר ללמד מדרישתו של צדקיהו שלא לגלות לשרים על השיחה עם ירמיהו?
3. האם הצליחו השרים לגלות על מה באמת דברו המלך והנביא?
4. עד מתי נשאר ירמיהו עצור בחצר המטרה?
5. ירמיהו סבל מאד מהיותו נביא, האם לדעתכם הוא היה מעדיף לותר על התפקיד הזה?
6. האם לדעתכם היה מתר לירמיהו לשקר כפי שדרש ממנו המלך?

צדקיהו מזהיר את ירמיהו שלא לפרסם את הנבואה

כד ויאמר צדקיהו אל ירמיהו:

איש אל ידע בדברים האלה {את מה שאמרת לי} - ולא תמות {אם לא תפרסם את הדברים} - לא אמיתך.

כה וכי ישמעו השרים כי דברתי אתה וכאו אליך ואמרו אליך: הגידה נא לנו מה דברת אל המלך, אל תכחד ממנו - ולא נמיתך {אם תגלה לנו - לא נמית אותך!} ומה דבר אליך המלך?

כו ואמרת אליהם {אל תגלה את האמת, אלא ספר להם שאמרת לי} מפיל אני ותחנתי {אני מתחנן} לפני המלך, לבלתי השיבני {שלא תחזיר אותי ל} בית יהונתן {כלא קשה יותר} למות שם.

כז ויבאו כל השרים אל ירמיהו וישאלו אתו {מה אמר לך}. ויגד להם ככל הדברים האלה אשר צוה המלך. ויחרשו ממנו {שתקו והאמינו לו}, כי לא נשמע הדבר {לא התנגדה על מה דבר עם צדקיהו}.

כח וישב ירמיהו בחצר המטרה עד יום אשר נלקדה ירושלים.

והיה כאשר נלקדה ירושלים {וגם בעת החרבן נשאר ירמיהו בירושלים, ויש שפרשו שהכתוב מתקשר לאמור בהמשך}.

כבוש ירושלים

1. המצור על ירושלים התחיל בשנה ה- למלכות צדקיהו. האם בזמן המצור היו יכולים הנצורים לצאת ולהכנס מהעיר ולהכניס פנימה מזון?
3. ירושלים הבקעה בשנה ה- למלכות צדקיהו, בחדש ה-.
4. מי הממלכה שכבשה את ירושלים?
5. מה עשה צדקיהו המלך בראותו את שרי האויב נכנסים לעיר?
6. לדעתכם, למה המתין צדקיהו ללילה כדי לברוח, מדוע לא ברח מיד ביום?
7. היכן לכדו האויבים את צדקיהו?

חריטה על אבן של דמות נבוכדנצר (נבוכדנצר) השני, שהחריב את בית המקדש הראשון.

א בשנה התשעית לצדקיהו מלך יהודה, בחדש העשירי {טבת}, בא נבוכדנצר מלך בבל וכל חילו אל ירושלים, ויצרו עליה.

ב בעשתי עשרה {אחת עשרה} שנה לצדקיהו, בחדש הרביעי {ניסן}, בתשעה לחדש, הבקעה {נפרצה} העיר. **ג** ויבאו כל שרי מלך בבל וישבו בשער התנף {שער בחומה האמצעית משלוש חומות ירושלים. ויש שפרשו: שער בצפון העיר} - נרגל שראצר סמגר נבו, שר סבים רב סרים, נרגל שראצר רב מג, וכל שארית שרי מלך בבל.

ד ויהי כאשר ראם צדקיהו מלך יהודה וכל אנשי המלחמה, ויברחו ויצאו לילה מן העיר דרך גן המלך, בשער בין החומות {שער במקום שהיו שתי חומות לעיר, באזור גן המלך}, ויצא דרך הערבה.

ה וירדפו חיל כשדים אחריהם וישגו את צדקיהו בערבות ירחו. ויקחו אותו ויעלוהו אל נבוכדנצר מלך בבל רבלתה {מקום הנקרא: רבלה} בארץ חמת, וידבר אתו {נבוכדנצר עם צדקיהו} משפטים {שפט אותו על שמרד בו}.

בצום י"ז בתמוז אנו מתענים בעקר מפני שבאותו יום "הבקעה העיר", כלומר, הצליחו הפולשים לחדר לירושלים ובעקבות כך אף להחריבה אחרי שלושה שבועות.

1. האם הדבר מסתדר עם הכתוב בפסוק ב?

2. לפניכם תשובות שני התלמודים לשאלה זו. כיצד כל אחד מהם ענה על הקשי?
- התלמוד הירושלמי** (תענית ד, ה, עם פירוש "הרבן העדה"): "קלקול חשבונות יש כאן" - "מרב הצרות טעו בחשבונות, ולא רצה המקרא לשנות ממה שסמכו הם".
- התלמוד הבבלי** (שם כח, ב): "בראשונה (בבית ראשון) הבקעה העיר - בתשעה בתמוז; בשניה (בבית שני) - בשבעה עשר בו".

1. לדעתכם, מדוע עור מלך בבל את צדקיהו ולקח אותו לבבל - ולא פשוט הרג אותו?
2. לדעתכם, מדוע התאמצו הבבלים להחריב את החומות? הרי כבר נפלה העיר בידם!
3. האם רב העם הגלה - או רק מקצתו?
4. כדי למנע מרד נוסף דאגו הבבלים שלושארים בארץ יהיה ממה להשתכר ולחיות. כיצד עשו זאת?

מעוניינים לקבל דפי לימוד
למועדים מיוחדים
או מידע על
הוצאת הספרים,

לחצו כאן

או סרקו את הקודר
(קוד QR):

וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת בְּנֵי צִדְקִיָּהוּ בְּרִבְלָה {שם מקום} לְעֵינָיו {לְעֵינָיו צִדְקִיָּהוּ אָבִיהֶם}, וְאֶת כָּל חָרֵי יְהוּדָה שְׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל. וְאֶת עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עֹר וַיֹּאסְרֵהוּ בַּנְּחֹשְׁתִּים {שְׁלֹשָׁאוֹת בְּרֹזָ}, לָבִיא {לְהָבִיא} אֹתוֹ בְּבִלְהָ.

ח וְאֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֶת בֵּית הָעָם {בְּתֵי גְדוֹלֵי הָעָם} - שָׂרְפוּ הַפְּשָׁדִים בָּאֵשׁ, וְאֶת חֲמוֹת יְרוּשָׁלַם נָתְצוּ {שָׂרְפוּ}.

ט וְאֶת יֵתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בְּעִיר וְאֶת הַנְּפִלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עָלָיו {אֲשֶׁר שָׁנְכָעוּ וְלֹא נִלְחְמוּ} וְאֶת יֵתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים - הִגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים {הַשָּׂר הַמִּמְנֶה לַחֲרֹג לְפִי צוֹ הַמֶּלֶךְ, וְיֵשׁ שְׁפָרְשׁוֹ: שָׂר חֲשׁוּב}, {אֶסַּ:} בָּבֶל.

י וּמִן הָעָם הַדְּלִים {עֲנִיִּים}, אֲשֶׁר אֵין לָהֶם מְאוּמָה {כָּס רְכוּשׁ} - הַשָּׂאִיר נְבוּזַרְאֲדָן רַב טַבָּחִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וַיִּתֵּן לָהֶם כְּרָמִים וַיַּגְבִּים {שָׂדוֹת} לַחְרִישָׁה אוֹ יָקְבִים לַחֲבֶנֶת יֵין בַּיּוֹם הַהוּא.

חידה

מה הקשר בין כל אחד מהאיורים הללו לפרקים שלמדנו?

סדרת "התנ"ך שלנו" מאת אלון חזני

עריכת לשון: עומר פדור | איורים: נעמה להב, דניאלה פונד | עיצוב גרד: צופיה הרבנד | עימוד: דגנית סטניצקי

תמונת החרטה: Anton Nyström

© כל הזכויות שמורות | להארות והערות: alon.hazani@gmail.com

פרק מתוך "התנ"ך שלנו" - ירמיהו

סדרת התנ"ך שלנו פותחת צוהר לעולם התנ"ך להורים וילדים החפצים ללמוד יחדיו, בהבנה, בהעמקה ובדיון בנושאים ערכיים. זאת ועוד, בזכות מבנה הספר ועיצובו יוכלו ילדיכם להמשיך וללמוד ספר זה גם בעצמם. "התנ"ך שלנו" מזמין אתכם ללימוד משותף של ספר הספרים בדרך חדשה וחוויתית. עד כה יצאו לאור ספרים יהושע ושופטים ובקרב יצא שמואל.

להזמנת ספרים ליחידים ולקבוצות לימוד, וכן להנצחות בספרים הבאים,

פנה למכון התורני אור עציון 08-8502822 // 054-6340121 // www.machon.oretzion.com

